

Leto XIX. Stev. 45
DIREKTOR BORBE
VLAKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska

BORBA

PRAVICA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT „BORBA“ ZA SLOVENIJO

RAZPRAVA V ODBORU ZA GOSPODARSTVO ZBORA PROIZVAJALCEV
ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Storilnost v gradbeništvu JE NA NIZKI STOPNJI

Zivahna razprava se je razvila tudi o cestnem javnem prometu

Včeraj dopoldne so v okviru ob-
navljanja osnutka plana po pa-
nogah v odboru za gospodarstvo
Zbora proizvajalcev pod predsed-
stvom Draga Stamenkovića raz-
pravljali o cestnem prometu, zve-
zah in gradbeništvu.

kovnega svetnika ing. Pavliča z
raznimi vprašanji, na katere sta
jim odgovarjala.

NIZKA DELOVNA STORILNOST V GRADBENIŠTVU

Med razpravo so ugotovili, da
je delovna storilnost v našem gra-
dbeništvu zelo nizka. Tako n. pr.
pridejo večji delavci v kopanju
predorov pri hidrocentralah na
dan naprej samo poldrugi meter,
evropsko povprečje pa znaša 15
do 16 m. To je večdel posledica
nezadostne mehanizacije. Tudi v
tem oziru smo znatno pod evrop-
skim povprečjem. Ne smemo pa
pozabljati, da tik po osvoboditvi
v gradbeništvu sploh nismo imeli
mehanizacije in da smo tisto, kar
zdaj imamo in kar za naše raz-
mere ni tako malo, dobili v zad-
njih sedmih, osmih letih.

V razpravi so govorili po-
udarjali, da tudi kakovost del
čisto ni ustrezala. Vzrok je v tem,
da smo začeli gradbeno dela
malone brez načrtov, da se nam
je večkrat preveč mudilo, in da
smo delali s slabimi gradbenimi
potrebščinami. Mnogo so v raz-
pravi govorili tudi o subjektivnih
napakah v gradbeništvu, ki niso
majhne. Najbolj so prišle do iz-
raza pri zaostajanju v graditvi
ključnih objektov. Glede strokov-
nih kadrov so ugotovili, da mno-
go inženirjev ne gre v operativno,
marveč ostanejo v projektivnih
zavodih. Nekateri govorili, se
dotaknili pomanjkanja pomladka
strokovnega delavskega kadra.

POTREBA PO MEHANIZACIJI V GRADBENIŠTVU

P izčrpnimi analizi pomanjklj-
vosti v našem gradbeništvu je
ing. Jovan Janković predlagal, naj
bi posvetili večjo pozornost tpi-
zaciji mehanizacije in specializa-
ciji gradbenih podjetij. Ing. Bo-
ris Bakrač je v svojem obširnem
orisu dosedanjega položaja v
gradbeništvu predlagal kot važen
ukrep za njegovo pospeševanje
zboljšanje geodetske službe, s čim-
er bi zagotovili boljša projek-
tantska dela. Zahteval je tudi
večja sredstva za mehanizacijo
podjetij, ki grade hidrocentrale
in prometne žile.

Poverjenik ing. Dular je po-
udaril, da bo k večjim uspehom
našega gradbeništvu pripomoglo
tudi to, da v prihodnje ne bo moč
začeti graditve nobenega poslopja
brez tehnične in gospodarske do-
kumentacije. Rekel je tudi, da bo
na znižanje cen vplivalo to, da
ne bo več monopolizma ne pri
projektantih, ne pri gradbenih
podjetjih. To bo zaostrišlo konku-
renco ter vplivalo na znižanje
stroškov in večjo storilnost.

Gonja proti slovenskim duhovnikom v Italiji

V goriških slovenskih krogih pripominjajo, da je
Vatikan vedno podpiral politiko raznarodovanja

Slovenski krogi v Italiji za-
skrbijo spremljajo novo gonjo
italijanskega tiska proti sloven-
skim duhovnikom, ki po njho-
vem mnenju kaže na zaostrova-
nje borbe zoper Slovence v Ita-
liji sploh.

Klerikalni in frentistični tisk
v severovzhodni Italiji ostro na-
pada slovenske duhovnike iz Go-
rice, Beneške Slovenije in Ka-
panske doline, ki v cerkvi upo-
rabljajo slovensko. Časniki ob-
javljajo imena duhovnikov in jih
imenujejo »protnarodne elemen-
te« in »agente tuje države«.

V zadnjem času dele prebi-
valstvu letake, v katerih nacio-
nalisti pozivajo ljudstvo, naj ne
zahaja v cerkve, ker duhovniki
pridigajo slovenski.

To gonjo so te dni zaostri-
li zlasti v Gorici. Časnik »Arena
di Pola«, ki ga kot glasilo »ju-
lijskega in dalmatinskega ire-
dentizma« izdaja »istrsko ire-
dentistično gibanje«, je priobčil

spektivi razvoja gradbeništvu, ki
bi jo pozneje uporabljali pri se-
stavljanju osnutka plana za pri-
hodnje leto.

Začelo se je delo v odboru za prosveto

Včeraj je začel delati odbor za
prosveto Zveznega sveta. Na seji
je sprejel osnutek poslovnika v
načelu in v podrobnostih. V na-
čelni razpravi, v katero so po-
segli Vladislav Ribnikar, Vladi-
slav Papić, Josip Vidmar, Milijan
Neorič in drugi člani odbora, so
govorili o koordinaciji z ostalimi
odbori in vprašanji, ki jih po-
slovnik ne zajema, ki pa sodijo v
področje prosvete in kulture.

Gre za prosvetna podjetja in
ustanove, zaradi katerih bi bilo
treba vzpostaviti koordinacijo z
odborom za gospodarstvo.

V načelni razpravi so govorili
tudi o tem, da bi bilo treba zdru-
ženjem pustiti nekatere pravice,
da bi lahko pojasnila svoja gle-
dišča o posameznih vprašanjih,
o katerih razpravlja odbor.

(Nadaljevanje o delu skupščin-
skih odborov na 2. strani)

MINISTRI ZAHODNIH DRŽAV POROČAJO O BERLINSKI KONFERENCI

Bidault ne gre pred parlament?

Poznavalci menijo, da se debata o ratifikaciji evropske obrambne skupnosti ne bo
začela pred majem

(Od stalnega dopisnika Borbe)

Pariz, 22. febr.

Po zaključku berlinske konference bodo ministri zahodnih
držav svojim vladam in javnemu mnenju poročali o tem zgo-
dovinskem sestanku ter zahtevali odobritev in podporo za svoje
stališče. Dulles bo to storil na izrazito ameriški način. Na jav-
nost se bo namreč obrnil po radiu in televiziji. Eden bo v skladu
z angleško parlamentarno tradicijo zahteval od parlamenta, naj
odobri bistvo njegovega stališča.

Bidault pa se je odločil za
metodo, ki ni razveselila Franco-
zov, ki pa je bila v napetem po-
lozaju pred debato o evropski
obrambni skupnosti in Indokini
morda edina možna: poročal bo
jutri ministrskemu svetu, poju-
tršnjem pa zunanje-politični ko-
misiji skupščine.

Skupščina bi lahko zahtevala
od Bidaulta, naj ji poroča. To pa
bi pomenilo sprožiti neskončno
debato o zelo kočljivih vpraša-
njih — evropski obrambni skup-
nosti in Indokini. Tega pa menda
vsaj trenutno nihče ne želi, zlasti
ne Laniel, ker se boji, da bi ute-
gnila takšna debata povzročiti v
vladi razkol. Ostali menda ne
glede na svoje stališče glede ev-
ropske obrambne skupnosti ali
premirja v Indokini ne žele de-
bate, ker se jim zdi morda pre-
zgodnja, saj se njihove kombina-
cije in zakulisni razgovori še na-
daljujejo in ker računajo, da dela
čas zanje.

Na splošno lahko rečemo, da
gre za čas, kdaj se bo debata o
ratifikaciji pariškega in bonnske-
ga pakta v parlamentu začela.
Laniel je v pričakovanju sadow
berlinske konference predlagal
odgoditev debate. Ni izključeno.

Georges Bidault

da bo v pričakovanju ženevske
konference storil to še enkrat.
Proti temu pa govori dejstvo, da
se je konferenca socialistov vče-
raj končala z uspehom »Evropej-
cev«, kar bo najbrž vplivalo na
nekatero omahljivo poslanec v
skupščini. Podobno utegne vpli-
vati nanje Pinayjevo stališče v
dobro ratifikacije, zlasti na vrste
»zmernih«, med katerimi ima
bivši predsednik vlade mnogo
pristašev.

Ne smemo pa pozabljati niti
na to, da je iz vrst nasprotnikov
evropske vojske slišati zahtevo,
naj Bidault pride pred parla-
ment ter poroča o svojih razgo-
vorih in namerah glede Indokine.

Nasprotniki evropske vojske
bi radi njegove namere, ki so šle
v Berlinu za tem, da bi prišlo
do ženevske konference, razkri-
kali kot poskus, da bi preslepil
javnost, da hoče Lanielova vlada
ustaviti sovražnosti v Indokini.

Ce upoštevamo vse te elemen-
te, bi težko rekli karkoli določ-
nejšega bodi glede možnosti, da
bo Bidault te dni poročal o ber-
linski konferenci, bodi glede do-
ločnejšega datuma, kdaj se bo za-
čela debata o evropski skupnosti.
Poznavalci pa menijo, da se de-
bata o ratifikaciji praktično ne
more začeti pred začetkom maja,
kar bi kazalo na to, da se ne bo
začela pred koncem razgovorov v
Ženevi.

B. Pešić

V AVSTRIJI PO BERLINSKI KONFERENCI

Graaf: »Avstrijci morajo spremeniti svoj odnos do SZ«

Protestna zborovanja in sestanki po vsej deželi

Dunaj, 22. febr. (Tanjug). Dr-
žavni tajnik v avstrijskem no-
tranjem ministru Graaf je v
svojem govoru na skupščini
Ljudske stranke ponovil tezo, da
je nujno potrebno spremeniti
avstrijsko politiko nasproti So-
vjetski zvezi, tezo, ki jo zadnje
dni čedalje bolj pogosto obrav-
navajo na Dunaju. Graaf je
oznčil predloge Molotova v
Berlinu, češ da si Moskva pri-

Anthony Eden o Nemčiji

London, 22. febr. (AFP) Bri-
tanski zunanji minister Eden je
v Spodnjem domu izjavil, »da bo
mirova pogodba določila status
oboroženih sil združene Nemčije«.
Odgovoril je namreč na vpraša-
nje, kakšno politiko namerava
vlada uveljaviti, da bi omejila
oborožene sile morebitne združe-
ne Nemčije, »ki bi utegnile izko-
ristiti svojo pravico, da ne pri-
stopi k evropski obrambni skup-
nosti«.

Eden je tudi dejal, da je eno-
tina Nemčija lahko samo sad
svoobodnih volitev, »ki za zdaj niso
možne«.

zadeva »ohraniti Avstrijo kot
stalno rezervno za svoje načrte
in jo vključiti med svoje sa-
te-
lite«.

»Spricho tega, je nadaljeval
Graaf, morajo Avstrijci ubrati
poseben pot in docela spremeniti
odnos do SZ. Tisti, ki proti
volji suverena in kulturne-
ga naroda zadržujejo svoje čete
v tej državi, ne more zahtevati,
da bi ga imeli za prijatelja. Ti-
sti, ki bo tudi v prihodnje pod-
piral in zagovarjal to, kar nam
je bilo vsiljeno, in ki bo delal
za to velesilo, mora računati s
tem, da bo poklican na odgovor-
nost kot izdajalec domovine.«

Stajerska deželna vlada je iz
protesta proti nadaljevanju oku-
pacije sklenila, da ne bo več iz-

Trije visoki komisarji za olajšanje odnosov med Nemčijama

Berlin, 22. febr. (AFP) Trije
zahodni visoki komisarji v Nem-
čiji so poslali danes pisma isto-
vetne vsebine sovjetskemu viso-
skemu komisariju v Nemčiji Sem-
jonovu in sovjetskemu predstavi-
niku v vzhodnem Berlinu Dengi-
nu, v katerih navajajo osnutek
ukrepov, ki bi jih bilo treba iz-
dati za olajšanje odnosov med so-
vjetsko cono in Zahodno Nemčijo.

Zahodni predlogi se zavema-
jo za ukinitve formalne kontro-
le pri prehodu čez demarkacijsko
linijo in za odstranitev ovir svo-
bodnemu prometu med Vzhodno
in Zahodno Nemčijo.

Kar zadeva Berlin, so zahodni
visoki komisarji predlagali Den-
ginu ukinitve policijskega nad-
zorstva na sektorskih mejah, po-
novno vzpostavitev neposrednega
travmajskega prometa, avtomati-
čnega telefonskega omrežja in
učinkovite poštne službe za vse
mesto, kakor tudi ukinitve vseh
ovir za izmenjavo publikacij in
filmov v vsem mestu.

KER MI NI MOGOČE SE VSAKEMU POSEBEJ ZAHVALITI,
SE PODPISANI SE TEM POTOM NAJTOPEJE ZAHVALJUJEM
VSEM KOLEKTIVOM IN POSAMEZNIM TOVARISEM ZA ČE-
STITKE IN ZA VOŠILA, KI SO MI JIH POSLALI OB 70. OB-
LETNICI MOJEGA ROJSTNEGA DNE
HKRATI ŽELIM IN VOŠČIM VSEM TUDI JAZ VSE NAJ-
BOLJSE.

IVAN REŽENT

Britansko-jugoslovanska trgovinska pogajanja

London, 22. febr. (Tanjug). V
Londonu so se danes začela bri-
tansko-jugoslovanska trgovinska
pogajanja, katerih cilj je urediti
blagovno izmenjavo v letošnjem
letu v okviru petletnega sporazu-
ma obeh držav, ki je bil podpisan
decembra 1949.

Jugoslovansko delegacijo na
teh pogajanjih vodi načelnik Dr-
žavnega tajništva za zunanje za-
deve Ivan Barbalčić, britansko
delegacijo pa načelnik gospodar-
skega oddelka Foreign Officea
Winston. Pričakujejo, da bodo po-
gajanja trajala kakih deset dni.

Madžarsko letalo »Mig-15« pristalo na našem ozemlju

Beograd, 22. febr. (Tanjug).
Madžarsko letalo tipa »MIG-15«
je zaradi pomanjkanja goriva pri-
stalo 19. februarja ob 15. uri na
področju bjelovarskega okraja.
Letalo je pilotiral podporočnik
Laszlo Donbaj. V zvezi s pristani-
kom tega letala teče preiskava.

ATENSKI TISK O OBISKU PRE DSEDNIKA TITA

Maršal Tito bo v Grčiji občutil iskrenost prijateljskih čustev do Jugoslavije

piše med drugim časnik »Eleftheria«

Atene, 22. febr. (Tanjug).
Atenski tisk se nadalje posveča
veliko pozornost vestem o bliž-
njem obisku predsednika repu-
blike maršala Tita v Grčiji. Med
drugim piše »Etnos« o odmevu
tega obiska po svetu ter poudar-
ja, da tisk glavnih evropskih in
ameriških mest zelo ugodno ko-
mentira čedalje večje prijatelj-
stvo med tremi balkanskimi dr-
žavami.

»Vest o privolitvi maršala Tita
v obisk v Grčiji, poudarja opo-
zijski časnik »Eleftheria«, je spre-
jelo grško javno mnenje z ži-

vahnim zadovoljstvom, prepričani
pa smo, da bo maršal Tito med
svojem obiskom v Grčiji ugotovil
iskrenost prijateljskih čustev gr-
škega naroda nasproti Jugoslaviji
in globoko zavest o skupnosti
interesov obeh držav.«

Prav tako časniki pišejo o
stališču držav sovjetskega bloka
nasproti balkanskim državam in
sklepajo, da to le kaže, da so »tri
balkanske države ostale močne«
in da »ne morejo postati plen
Kominforma«.

Dapčević odpotoval v Eritrejo

Addis Abeba, 22. febr. (AFP).
Posebni poslanec predsednika
FLRJ maršala Tita generalni pol-
kovnik Peko Dapčević bo danes
odpotoval s svojim spremstvom
iz Addis Abebe v Eritrejo. Ge-
neral Dapčević je bil na urad-
nem obisku v Etiopiji, kjer je
izročil etiopskemu cesarju Haile
Selasiju in uglednim etiopskim
osebnostim najvišja jugoslovans-
ka odlikovanja.

Vremensko poročilo

Vremenska napoved za torek, dne
23. februarja 1954: Suho, sončno vre-
menje s rahlo oblakostjo. Temperatura
se pod -15 stopinj, čez dan
neka 0 stopinj Celzija, na Primorskem
mimo jutraj rahlja megla. Za prvo
polovico tedna kaže da se bo vzde-
lo suho vreme z nizkimi nočnimi
temperaturami. Dnevne temperature pa
bodo postopoma dvigale.

Zmagovalec morskih globin Hout in Willm

Velika riba nad 4000 m globoko v morju

Dva francoska mornariška oficirja sta dosegla rekord v potapljanju v morske globine

Dva francoska mornariška oficirja, Nicolas Hout in Henri Willm, sta dosegla rekord v potapljanju v morske globine. S svojim batiskafom, podmornico podobno napravo za potapljanje, sta se na Atlantskem oceanu spustila 4050 m globoko. Ladja za raziskave »Elie Monier« je odvelela batiskaf iz Dakarja na zahodnoafriški obali 260 km daleč na morje. Navsezgodaj sta francoska oficirja zlezla v batiskaf in se potopila v morsko globino. Sele čez 5 ur in 11 minut se je batiskaf dvignil iz morja.

Francoska naprava za spuščanje v morsko globino je precej podobna napravi prof. Piccarda in njegovega sina, ki sta se pred Neapljem spustila 3150 metrov globoko. Prof. Piccard je napravil načrte za francoski batiskaf že pred drugo svetovno vojno in pod njegovim nadzorom so batiskaf tudi zgradili francoski mornarici pa ga je prepuštil šele pozneje. V njem je blizu 100.000 litrov bencina. Notranji premer kabine znaša 2 m, stene so debele 9 cm, oken-

ca pa zelo čvrsta. V kabini je mnogo instrumentov, s katerimi merijo potapljači globino in pritisk, dalje aparatov za obnavljanje zraka in telefon, po katerem so raziskovalci povezani s spremljevalno ladjo, dokler se ne potopijo globoko. Za ožigitev ima batiskaf kose železa, ki jih drži električni magnet. Brž ko raziskovalec prekine električni tok, kosi železa odpadejo in batiskaf z bencinom, ki je lažji od vode, se začne dvigati. Teoretično se lahko potopi 16.000 m globoko. Tako globoko pa morje nikjer ni.

Francoska mornariška oficirja sta se potapljala z batiskafom tri ure, na morskem dnu pa sta ostala dobro uro. Potem se je batiskaf eno uro dvigal. Med potapljanjem sta oficirja zajtrkovala, ker prej nista utegnila. Mimo jeklene gondole so plavalji polipi s prozornimi tipkalkami. V globini 4050 m je moral batiskaf vzdržati nad 40 milijonov kilogramov pritiska ali 405 kg na cm². V močni svetlobi žarometov so obledele svetilke, ki so tipalke in antene morskih živali, ki jih človeško oko še nikoli ni videlo.

Na dnu morja sta francoska oficirja opazila dva metra dolgo, morskemu psu podobno ribo, ki je pritiskala gobec na okence. Naravoslovci doslej niso verjeli, da bi pod tolikšnim pritiskom sploh mogla živeti tako visoko razvita žival. Razgled je na dnu morja zastirala gosta planktonska megla. Dno pokriva plast drobnega peska, vmes pa sta raziskovalca opazila ostre zareze. Ko sta pognala motorje, se je dvignil okrog batiskafa oblak peska.

Francoska oficirja pa z doseženim uspehom še nista zadovoljna. Praviata namreč, da bosta poskusila v Tihem oceanu spustiti se še globlje. Tam je namreč blizu Filipinov morje globoko 10.765 m. Za to pa bosta potrebovala novo napravo Prof. Piccard je Francozoma čestital, meni pa, da sta bila v veliki nevarnosti. Sam se ne bo udeleževal lova za morsko globino in sploh ne bo poskusil prekositi rekorda francoskih mornariških oficirjev, ker mu gre samo za znanstvena dognanja. Zdjaj piše

Osleparjeni boksar

Italijanski boksar Milo Malagolia bo odslej pri podpisovanju najbrž previdnejši. Čeprav se

njegova kariera šele začneja, mnogi mislijo, da ga čaka Čarnogorova slava.

Zadel pa ga je že hud udarec, toda ne na boksarski tekmi. Po uspešnem nastopu je nekoč mlade boksarja obkolila množica oboževalcev in vsi so ga prosili, naj jim da za spomin svoj podpis. Malagolia je delil podpise na desno in levo. Pozneje pa se je pokazalo, da se je med njegove oboževalce vrnil slepar, ki mu je podtaknil menico za 87.000 lir. Malagolia je moral seveda te tisočake odšteti.

Zadel pa ga je že hud udarec, toda ne na boksarski tekmi. Po uspešnem nastopu je nekoč mlade boksarja obkolila množica oboževalcev in vsi so ga prosili, naj jim da za spomin svoj podpis. Malagolia je delil podpise na desno in levo. Pozneje pa se je pokazalo, da se je med njegove oboževalce vrnil slepar, ki mu je podtaknil menico za 87.000 lir. Malagolia je moral seveda te tisočake odšteti.

Priseljenci v ZDA

Po podatkih ameriškega statističnega urada je med Američani, katerih starši so se v ZDA priselili, na več Nemcev, in sicer blizu 4 milijonov. Vseh priseljencev ZDA, katerih starši (prejenci) so se priselili drugih dežel, je v Ameriki 23 milijonov 589.485. Druga največja skupina Američanov italijanskega porekla. Slede kanadski, poljski, ruski, angleški in priseljenci iz drugih dežel.

POGLEJ NA BERLIN

še zmeraj žalosten

Ves svet se zadnje dni zanima za Berlin, kjer je bila konferenca štirih zunanjih ministrov, ki naj bi bili pripravili tla za ureditev dveh najbolj perečih vprašanj Evrope — združitve Nemčije in sklenitve državne pogodbe z Avstrijo. Konferenca pa ni dosegla nobenega praktičnega uspeha in zanimanje za Berlin se bo kmalu

Po vojni so storili za obnovo v njem manj kakor v drugih nemških mestih

spet poglelo. Berlin pa je tudi sicer že sam po sebi zanimiv na glede na to, da je razdeljen v zahodni in vzhodni del in da gospodarijo v njem štiri velesile.

Na vsakem koraku je v Berlinu še videti sledove vojne. Sredi mesta so še povsod prazne parcele in veliki kupi ruševin, povsod še stoje stene, ki samo s hišnimi številkami spominjajo na bivše hiše. Pogled na Berlin je še zmeraj žalosten. Le ponoči to svetovno mesto spet nekako oživi, ko v temi ni videti teh žalostnih prizorov. V Berlinu so storili po vojni za obnovo manj kakor v drugih nemških mestih, ker so bili tudi pogoji za to slabši. Berlin je bil leta 1945 tako rekoč en sam kup ruševin, ko so vkorakale vanj sovjetske čete. Zaprle so vse bankovce in zaprle banke. Ljudem je ostal samo denar, ki so ga slučajno imeli v žepu. Mesto je izgubilo tudi do blizu 85 % vseh proizvodnih naprav.

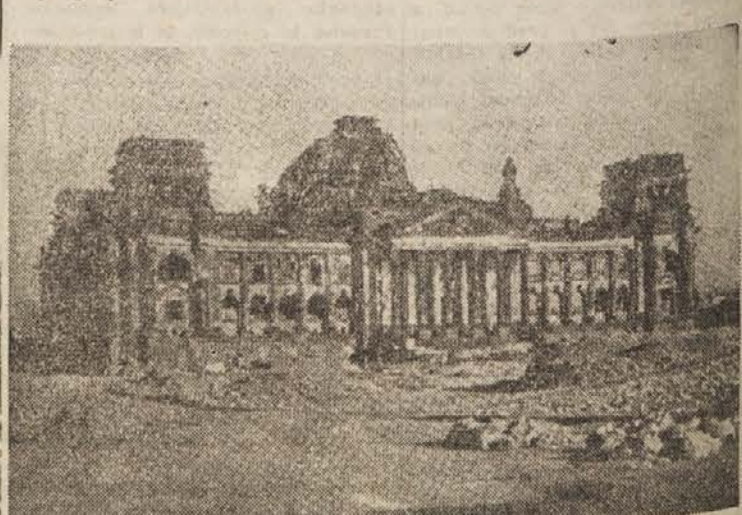
Tudi Berlinčanji so se tako po vojni lotili obnove, toda z zelo primitivnimi sredstvi. Potem je prišla blokada, ki je trajala od julija 1948 do maja 1949 in je mestu tudi zadala hude gospodarske udarce. Berlin je izgubil vse rezerve, blokada je izčrpala vse zaloge, skladišča so ostala prazna. Prebivalci so imeli električni tok na razpolago podnevi samo po dve uri. In tako obrati skoraj sploh niso mogli obratovati. Ob koncu blokade je znašala proizvodnja v Berlinu v primerjavi z letom 1936 komaj 20 %. Mestna uprava bi bila sploh nehala poslovati, da ni dobivala podpore. Sele med blokado so okupacijske oblasti razdelile Berlin v dva popolnoma ločena gospodarska sistema. Tako je mestno gospodarstvo izgubilo vse zaledje in se je moralo na novo orientirati. Za blagovni promet je bila na razpolago samo ena enotna železnica, po kateri je

smelo na dan voziti 13 vlakov po 700 ton tovora. Tudi avtobusni promet in vodovod sta bila pod strogo kontrolo sovjetskih ali zahodnih oblastí.

Izdatna pomoč je morala priti od zunaj. Berlinu sta prisločila na pomoč zvezna republika in ZDA. Najprej so mesto preskrbeli z živili, premogom in surovinami, da ni bilo več odvisno od zveze z Vzhodom. Pomankanje kapitala čuti Berlin še zdaj. Od l. 1951 do 1952 je dala zvezna republika vzhodnemu Berlinu 550 milijonov mark, lani pa 600 milijonov. Od aprila 1950 je znašala ta pomoč 1645 milijonov Ameriškega pomoči pa je znašala 1234 milijonov. Ta denar so v glavnem porabili za obnovo mestnega gospodarstva. V štirih letih

je čedalje več. Od leta 1949 do 1950 jih je bilo že blizu 120.000, zdaj pa naraste njih število vsako leto še za kakih 40.000. Razen tega je v vzhodnem delu mesta izgubilo delo kakih 80.000 ljudi. Tudi tje je moralo prevzeti berlinsko gospodarstvo. V mestu so odstranili že nad 50 % ruševin, vendar pa je celotna slika Berlina še zmeraj zelo žalostna. V Berlinu odpade na 4 zaposlene 1 brezposelnik, v zvezni republiki pa na 16 komaj eden.

Brezposelnim se godi v zahodnem Berlinu bolj kakor v vzhodnem. Kupna moč marke je namreč v obeh sektorjih različna. Za kilogram kruha mora v zahodnem Berlinu delati delavec 25 minut, v vzhodnem pa 35, za kilogram klobase v zahodnem

Porušeno poslopje Reichstaga

so na novo zaposlili kakih 200.000 delavcev in uslužbencev.

Zdjaj ima Berlin še kakih 210.000 brezposelnih, vtem ko jih je imel takoj po blokadi 320.000. Velika obremenitev so za mesto begunci iz vzhodne cone, ki jih

dobre tri ure, v vzhodnem pa 8, za kilogram margarine v zahodnem 1, v vzhodnem pa dobre 4, za skatlico vžigalic v zahodnem 1, v vzhodnem pa dobre 3 ure, za steklenico vina v zahodnem 2, v vzhodnem pa dobrih 6 ur itd.

Predor in most med Dansko in Švedsko

Gradili bi ju osem let in stroški bi znašali v našem denarju kakih 200 milijard

Prebivalci Danske in Švedske zadnje čase razpravljajo o presenetljivem načrtu šestih skandinavskih gradbenih podjetij, ki bočejo zgraditi predor in most med tema dvema deželama. Gradili bi ju osem let. Zdjaj vozijo med otokom Seelandom z milijonskim glavnim mestom Danske Kopenhagomom in na nasprotni strani stoječim švedskim pristaniškim mestom Malmö ter Helsingborgom. Veliki ladijski splavi, ki prevažajo po morju železniške vagonce, avtomobile in ljudi v obeh smereh je na razpolago mnogo zvez iz Kopenhagena v Malmö čez Öresund in iz Helsingbora v Helsingborg.

Ze pred leti so se inženirji in gradbeniki z bogato domišljijo ukvarjali z mislijo, da bi z močnim mostom povežali ti dve skandinavski deželi. Lani februarja pa so vodilna skandinavska gradbena podjetja predložila vladama načrte, ki že obsegajo praktične predloge, kako bi to zamisel uresničili.

Iz predmestja Kopenhagena Kastrupa, kjer je tudi veliko letališče, bi zgradili pod Öresundom do nasproti ležečega otoka Saltholma predor, v katerem bi bili dve avtomobilski cesti, široki najmanj po 6,5 m. Od otoka Saltholma bi zgradili 10 km dolg most do švedske obale Konec mostu bi bil v predmestju

Malmö Limhamnu. Most bi bil visok 33 m in tudi po njem bi bili speljani dve avtomobilski cesti in steza za pešce. Most bi se na sredini odpiral, da bi lahko vozile pod njim tudi največje ladje z visokimi dimniki in jantori. Predor in most bi bila namenjena izključno motornim vozilom in pešcem. Kolesarji in potniki, ki se vozijo z vlaki, bi po tej poti ne mogli priti iz ene v drugo deželo.

Gradbena podjetja, ki so načrte izdelala in predložila vladama obeh dežel, bi lahko del stroškov sama prevzela. Stroški bi znašali kakih 500 milijonov

danskih kron ali v našem denarju približno 200 milijard. Ostali denar bi zbrali z državnimi posojili. Gradbena podjetja bi hoteli zgraditi predor in most kot »privatno podjetje«, da bi lahko pobirala od koristnikov ustrezne prispevke. Tako bi se investirali kapital kmalu amortiziral. Tudi vladi obeh dežel in turistini uradi so zelo zainteresirani na čimprejšnji zgraditvi predora in mostu, kajti potem bi trajala vožnja z avtomobilom iz Danske na Švedsko ali nazaj samo nekaj minut. Generalni tajnik danskega avtomobilskega kluba je rekel, da je ta zamisel epohalna.

Novi plezalni čevlji

Izkušnje, ki jih je povzel center za znanstvene raziskave angleške čevljarke industrije, ko je snoval načrte za čevlje za zadnjo etapo plezanja na Mount Everest, bodo izkoristili tudi za izdelovanje čevljev za letošnje odpravo sira Edmunda Hillaryja. Novi čevlji bodo podobni čevljem, ki so jih uporabljali nekateri odpravci na Mount Everest, le da bodo nekoliko izpopolnjeni. Pred vsem bodo nekoliko čvrstjši, da bodo plezalci v njih varneje stopali ob posebnem plezanju. Za nove čevlje bodo uporabili tudi silikonsko prevleko na gornjih

delih, da bodo odpornejši proti vodi. Predstavnik društva za znanstvene raziskave na področju čevljarke industrije je rekel, da bi lahko silikonsko prevleko uporabili tudi za navadne čevlje, če se bo obnesla med plezanjem tako, kakor se je v laboratoriju.

ZA DOBRO VOLJO

»Kaj nisi pred menoj poljubil še nobenega modela?«
»Ne, saj vidis, da sem slikal samo stanike in limone.«

V SOLI

Janezek: »Gospod učitelj, niti očka, niti mamica nista mogla prebrati, kaj ste napisali v zvezek.«
Učitelj: »Napisal sem, da moras bolj čutiljivo pisati.«

Mehanizem za vežbanje šoferjev

V lovu za časom mora človek čedalje bolj uporabljati motorna vozila. Šofiranje je postalo potreba človeka naših dni. Tovarne izdelujejo avtomobile, kamione in avtobuse kar v serijah, hitreje kakor se množi število šoferjev.

To je sprožilo misel, da bi uporabili za šolanje šoferjev posebno metodo. Tako so izdelali aparat z volanom, pedalom, zavoro in drugimi šoferskimi pomagali. Aparat ima obliko majhnega avtomobilskega modela. Po končanem teoretičnem šolanju se začne bodoči šofer na tem modelu učiti tudi praktično, seveda brez nevarnosti za javni promet ali za svoje življenje, pa tudi brez strahu, da bi avto razbil.

Mehanizem je zelo občutljiv. Zadostuje le nekoliko obrniti volan, pa že vozi. Tudi zavora je zelo občutljiva. Diplome pa bodoči šofer na tem mehanizmu ne dobi. Sele ko prenese svoje znanje na pravi avtomobil in ko se člani komisije prepričajo, da se je dobro naučil šofirati, dobi šofersko izkaznico.

